

Modelling and Prediction of Soil Classes Using Boosting Regression Tree and Random Forests Machine Learning Algorithms in Some Part of Qazvin Plain

SAYED ROHOLLA MOUSAVI¹, FERAIDON SARMADIAN^{*1}, ASGHAR RAHMANI¹

1. Soil and Science Engineering Department, Faculty of Agricultural Engineering and Technology, University College of Agriculture and Natural Resources, University of Tehran, Karaj, Iran.

(Received: May, 14, 2019- Revised: July. 3, 2019- Accepted: July. 15, 2019)

ABSTRACT

Appropriate selection of ancillary covariates have a specific important on digital soil mapping. Currently, use of machine learning algorithms for digital mapping and updating of conventional soil map has been developed in Iran. The current study has been done to compare the BRT and RF models for spatial prediction of subgroup and family classes with selection of axillary variables using VIF approach in some part of Qazvin Plain. 61 pedons were sampled based on stratified random, digged, described and classified with consideration of laboratory analysis up to family level. The most appropriate variables were selected among 15 Geomorphometry and Remote Sensing Indices using Variance Inflation Factor (VIF). Soil landscape modeling was conducted with RF and BRT learning algorithm in RStudio software based on Randomforest and C5.0 packages at subgroup and family levels. The results showed that six indices including CHA, DEM, STH, SI DVI and NDVI were selected as input variables. Assessment indices such as the Overall Accuracy (OA) and Kappa were obtained for BRT (35, 26%) and RF (70, 60%) at family level, respectively. Sensitivity analysis based on the mean decrease accuracy (MDA) revealed that the modified catchment area variable is the most relative important variable among the selected variables. Generally, by using feature selection innovative approach and effective learning algorithms, the spatial distribution of soil maps could be made even in low relief lands with acceptable accuracy.

Keywords: Digital Soil Mapping, Learning Algorithm, Random Forests Model, Boosting Regression Tree, Data mining

مدل‌سازی و پیش‌بینی مکانی کلاس خاک با استفاده از الگوریتم یادگیری رگرسیون درختی توسعه‌یافته و جنگل‌های تصادفی در بخشی از اراضی دشت قزوین

سیدروح اله موسوی^۱، فریدون سرمدیان^{۱*}، اصغر رحمانی^۱

۱. گروه مهندسی علوم خاک، دانشکده مهندسی و فناوری کشاورزی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۲/۲۴ - تاریخ بازنگری: ۱۳۹۸/۴/۱۲ - تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۴/۲۴)

چکیده

انتخاب متغیرهای کمکی مناسب در روش‌های یادگیرنده ماشینی جهت نقشه‌برداری رقومی خاک از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. طی سال‌های اخیر در ایران استفاده از الگوریتم‌های یادگیرنده در نقشه‌برداری رقومی و بهنگام سازی نقشه‌های قدیمی توسعه یافته است. پژوهش حاضر در بخشی از اراضی دشت قزوین با هدف مقایسه جنگل‌های تصادفی (RF) و رگرسیون درختی توسعه‌یافته (BRT) در پیش‌بینی مکانی کلاس‌های زیرگروه و فامیل خاک به‌مراه انتخاب متغیرهای کمکی با استفاده از شاخص تورم واریانس انجام شده است. ۶۱ خاکرخ به روش نمونه‌برداری تصادفی طبقه‌بندی شده حفر، تشریح و با تجزیه و تحلیل آزمایشگاهی تا سطح فامیل رده‌بندی گردید. مناسب‌ترین متغیرهای محیطی از میان ۱۵ متغیر ژئومورفومتری و شاخص‌های سنجش از دور با استفاده از فاکتور تورم واریانس انتخاب گردیدند. مدل‌سازی رابطه خاک - زمین‌نما در دو سطح زیرگروه و فامیل خاک با استفاده از دو الگوریتم یادگیرنده RF و BRT در نرم‌افزار RStudio بر اساس دو بسته "Randomforest" و "C5.0" اجرا گردید. نتایج انتخاب متغیرهای محیطی نشان داد که شش متغیر DEM، CHA، STH، NDVI، SI و DVI به‌عنوان متغیر ورودی انتخاب گردیدند. شاخص‌های ارزیابی مدل‌ها شامل صحت کلی و شاخص کاپا به ترتیب برای الگوریتم BRT، ۳۵، ۲۶ درصد و برای الگوریتم RF، ۷۰، ۶۰ درصد در سطح فامیل خاک حاصل گردید. آنالیز حساسیت بر مبنای شاخص میانگین حداقل صحت نشان داد که متغیر محیطی مساحت حوزه آبخیز اصلاح‌شده دارای بیشترین اهمیت نسبی در میان متغیرهای انتخاب شده است. به‌طور کلی با استفاده از رویکردهای نوین انتخاب متغیر و الگوریتم‌های یادگیرنده مؤثر می‌توان نقشه‌ی پراکنش مکانی خاک‌ها را حتی در نواحی با پستی‌وبلندی کم با صحت قابل قبول تهیه نمود.

واژه‌های کلیدی: نقشه‌برداری رقومی خاک، الگوریتم یادگیرنده، مدل جنگل تصادفی، درخت تصمیم توسعه‌یافته، داده-کاوی

مقدمه

روش‌های نوین پردازش داده برای بهنگام سازی نقشه‌های مرسوم استخراج نمود (Yang et al., 2011). با توجه به اینکه نقشه‌برداری خاک‌ها به روش سنتی یک کار زمان‌بر و پرهزینه است، روش‌های آماری و ریاضی مختلفی برای پیش‌بینی مکانی خصوصیات و کلاس‌های خاک توسط محققین (Schloeder et al., 2001; Thomas et al., 2000; Yemefack et al., 2005) بکار گرفته شده است. رویکردی نوین توسط مک برتنی و همکاران، بر مبنای مدل کلارپت (Jenny, 1944) تحت عنوان معادله اسکورپان شامل:

$$S_{c,s} = f(s, c, o, r, p, a, n) + e$$

ارائه شد که، $S_{c,s}$: ویژگی یا کلاس مربوط به خاک، S : مربوط به اطلاعات خاک یا پایگاه داده خاک یا از دانش کارشناس حاصل می‌گردد. C : اقلیم، O : جانداران از جمله جانوران و

دستیابی به اطلاعات خاک برای مدیریت پایدار اکوسیستم‌ها ضروری است. با توجه به اینکه در بسیاری از بخش‌های کشور ایران اطلاعات پایه در مورد خاک‌ها خارج از دسترس بوده و یا به‌سختی قابل دسترس است، نقشه‌برداری رقومی می‌تواند به‌عنوان ابزاری در زمانی که اطلاعات تفصیلی دقیق در مورد خاک‌ها وجود ندارد، برای مناطق فاقد اطلاعات، پیش‌بینی مکانی انجام دهد (Afshar et al., 2018). نقشه‌های مرسوم خاک به عنوان منبع اصلی اطلاعات خاک‌ها از لحاظ ارائه جزئیات مکانی و صحت دارای محدودیت می‌باشند، با این وجود این نقشه‌ها دارای دانشی با ارزش از روابط بین خاک‌ها و متغیرهای محیطی کمکی بوده و این دانش را می‌توان با استفاده از داده‌های محیطی باکیفیت و

توسعه یافته در مطالعه پراکنش مکانی سطوح گروه های بزرگ و زیرگروه خاک های شمال غرب استان کرمانشاه استفاده نموده و بیان داشتند که در هر دو سطح مورد مطالعه، روش رگرسیون درختی توسعه یافته دارای مقادیر صحت عمومی و شاخص کاپای بالاتری است (Baghche Maryam and Shekaari, 2018). روش جنگل های تصادفی (RF) (۶)، یک روش مبتنی بر رگرسیون درختی، دارای کارایی بالا در پیش بینی، مقاوم در مقابل نویز و عدم تأثیرپذیری از واریانس متغیرهای محیطی و خاک، موجب شده که به عنوان یک الگوریتم یادگیرنده مفید و دقیق برای پیش بینی مکانی کلاس های خاک شناخته شود (Sreenivas *et al.*, 2016). Khamoshi *et al.* (2019) برای پیش بینی مکانی کلاس های فامیل خاک، کارایی بالای روش RF را در دشت قزوین گزارش نمودند. (Mosleh *et al.*, 2017) در مطالعه خود در دشت شهرکرد به مقایسه روش های مختلف نقشه برداری رقومی شامل RF، ANN، BRT و رگرسیون لجستیک چند متغیره (MLR) پرداختند و گزارش نمودند که روش های مورد استفاده از توانایی یکسانی در مدل سازی سطوح تاکسونمیک برخوردار بودند. (Mirakzahi *et al.*, 2018) با استفاده از روش RF اقدام به نقشه برداری رقومی خاک در سطوح تاکسونمیک گروه بزرگ، زیرگروه و فامیل در اراضی دلتای سیستان نمودند و به ترتیب صحت کلی ۴۶، ۴۴ و ۴۶/۱ برای هر یک از این سطوح گزارش نمودند. با توجه به بررسی نتایج پژوهشگران ذکر شده تأکید بسیاری از آنان بر استفاده از متغیرهای محیطی مناسب برای پیش بینی مکانی کلاس های خاک است؛ بنابراین روش های متعددی در نقشه برداری رقومی خاک برای انتخاب بهترین متغیرها جهت مدل سازی از میان دسته گسترده ای از داده های کمکی وجود دارد. (Tesfa *et al.*, 2009) از روش همبستگی بین متغیرها برای تعیین پارامترهای بهینه جهت مدل سازی عمق خاک با روش RF استفاده نمودند. فاکتور دیگری که برای انتخاب بهترین متغیرها جهت مدل سازی استفاده می شود، فاکتور شاخص بهینه است که از واریانس و همبستگی بین نسبت های مختلف باندها استفاده می نماید (Chavez *et al.*, 1982). در برخی مطالعات، انتخاب بر اساس نظر کارشناس و میزان دسترسی به اطلاعات در منطقه مورد مطالعه بستگی دارد. (Hengl *et al.*, 2007) و (Levi and Rasmussen, 2014) از روش تجزیه مؤلفه های اصلی (PCA) برای انتخاب مهمترین متغیرهای کمکی

پوشش گیاهی، r : پستی و بلندی، P : مواد مادری، a : زمان و N : موقعیت مکانی و تابع f : یک طبقه بندی نظارت شده یا الگوریتم یادگیرنده نظارت شده را نشان می دهد. این معادله با هدف ایجاد ارتباط بین متغیرهای محیطی و متغیرهای وابسته (خصوصیت یا کلاس های خاک) بیان گردید (McBratney *et al.*, 2003).

با افزایش دسترسی به داده های مدل رقومی ارتفاع و سنجش از دور، زمینه های لازم برای ارتقاء سطح کیفیت و نوآوری در پیش بینی مکانی خصوصیات و کلاس های خاک فراهم گردیده است که تحت عنوان "نقشه برداری رقومی خاک" نامیده می شود (Grunwald *et al.*, 2011; McBratney *et al.*, 2003). در این گونه مطالعات پیش بینی مکانی خصوصیات و کلاس های خاک با استفاده از شاخص های توپوگرافی و طیفی برگرفته شده از مدل های رقومی ارتفاع و تصاویر ماهواره صورت می پذیرد (Nauman and Thompson, 2014). در نقشه برداری رقومی، این ارتباط به وسیله مدل های پیش بینی کننده مختلف از طریق سامانه اطلاعات جغرافیایی، روش های آماری و پدولوژیستی برقرار می گردد. اخیراً الگوریتم های یادگیرنده نقش قابل توجهی را در پیش بینی مکانی روابط خاک-سرزمین به خود اختصاص داده اند که برخی از آنها شامل شبکه های عصبی مصنوعی، منطق فازی یا مدل های درختی می باشند که توسط روش های یادگیری ماشینی توسعه یافته اند (Grinand *et al.*, 2008). الگوریتم طبقه بندی درخت رگرسیون (CART) به منظور پیش بینی مکانی نقشه خاک با استفاده از داده ها و نقشه های یک منطقه مرجع به وسیله (Lagacherie, 1992) مورد استفاده قرار گرفت. اخیراً مدل های درخت تصمیم که همراه با توسعه روش های آماری است به عنوان مدل های توسعه یافته تصادفی ارتقاء یافته اند (Freidman *et al.*, 2000). رگرسیون درختی توسعه یافته (BRT) یکی از روش های نوین است که بوسیله الگوریتم های جدید آماری با هدف ارتقاء کارایی یک مدل با برازش و ترکیب تعداد زیادی از درختان، به منظور پیش بینی مورد استفاده قرار می گیرد. مدل های توسعه یافته تصادفی، کارایی و دقت پیش بینی ها را از طریق کاهش بیش آموزش و بیش برازش که در مدل های درختی ساده رخ می داد را افزایش داده است. برازش تابع BRT ممکن است خطی^۲، منحنی^۴ یا غیرخطی^۵ باشد و از توزیع خطای نرمال، دو ارزشی و پواسن پیروی می کند (Death, 2007; Elith *et al.*, 2008). اخیراً پژوهشگران از دو روش رگرسیون درختی و رگرسیون درختی

6Random Forests

7Multi regression logistic

8Principal Component Analysis

1Classification and Regression Tree Algorithm

2 Boosted Regression Tree

3Linear

4Curvilinear

5Non-linear

ماهوره‌ی لندست ۸، مرزبندی‌های اولیه به منظور تفکیک واحدهای ژئوفرم منطقه بر اساس سیستم پیشنهادی Zinck (1988) صورت پذیرفت. این نقشه مبنای مطالعات خاکشناسی منطقه قرار گرفت (Mousavi et al., 2017). در مجموع موقعیت ۶۱ خاکرخ مشاهداتی بر اساس روش نمونه‌برداری تصادفی طبقه‌بندی‌شده با متوسط فاصله ۷۵۰ متر حفر گردید (شکل ۱). پس از تشریح خاکرخ‌های حفرشده از کلیه افق‌های ژنتیکی شناسایی‌شده بر اساس راهنمای تشریح و نمونه‌برداری خاک‌ها، نمونه‌برداری صورت گرفت (Schoeneberger et al., 2012). پس از نمونه‌برداری از خاکرخ‌های موردنظر، نمونه‌ها جهت هوا خشک شدن و انجام آنالیزهای لازم به آزمایشگاه منتقل گردیدند. pH گل اشباع با استفاده از pH متر، قابلیت هدایت الکتریکی عصاره اشباع با استفاده از هدایت‌سنج الکتریکی، بافت خاک به روش هیدرومتری (Gee and Bauder, 1986)، کربن آلی به روش اکسیداسیون تر (Walkley and Black, 1934)، کربنات کلسیم با روش تیتراسیون (Nelson, 1982)، گچ به‌وسیله روش نلسون و سومرز (Nelson, 1982) و ظرفیت تبادل کاتیونی با آمونیوم استات (Sumner and Miller, 1996) تعیین گردید. در نهایت بر اساس مشاهدات میدانی و نتایج تجزیه آزمایشگاهی خاکرخ‌های مورد مطالعه تا سطح فامیل بر اساس سامانه رده‌بندی خاک آمریکایی (Soil Survey Staff, 2014) طبقه‌بندی گردیدند.

متغیرهای کمکی

متغیرهای کمکی^۱ مورد استفاده در این پژوهش شامل مدل رقومی ارتفاع با قدرت تفکیک مکانی ۱۲/۵ × ۱۲/۵ متر (ALOS-1 PALSAR L1.0 2007) و تصاویر سنجنده‌های (OLI/TIRS) لندست ۸ با قدرت تفکیک مکانی ۳۰ × ۳۰ متر است (U.S. Geology Survey 2014). کلیه متغیرهای ژئومورفومتری با استفاده از نرم‌افزارهای (SAGA GIS (Olaya, 2004) نسخه 7.2 و شاخص‌های سنجش از دور در محیط نرم‌افزار ERDAS IMAGINE نسخه 2014 تهیه گردیدند (جدول ۱). تغییر مقیاس مکانی^{۱۲} کلیه شاخص‌های سنجش از دور و متغیرهای ژئومورفومتری به قدرت تفکیک مکانی یکسان ۳۰ متر در نرم‌افزار آرداس انجام گردید.

در مطالعه خود استفاده نمودند. در این پژوهش از رویکرد نوین فاکتور تورم واریانس^۱ برای انتخاب مناسب‌ترین پارامترهای ورودی جهت مدل‌سازی (VIF) استفاده شده است. پژوهش حاضر با دو هدف (۱) مقایسه صحت دو الگوریتم یادگیرنده ماشینی RF و BRT در پیش‌بینی مکانی و پهنه‌بندی نقشه کلاس‌های خاک بر اساس سامانه رده‌بندی آمریکایی خاک و (۲) تعیین مهمترین متغیرهای کمکی مؤثر بر روی پراکنش مکانی خاک‌های منطقه انجام شده است.

مواد و روش‌ها

منطقه مورد مطالعه

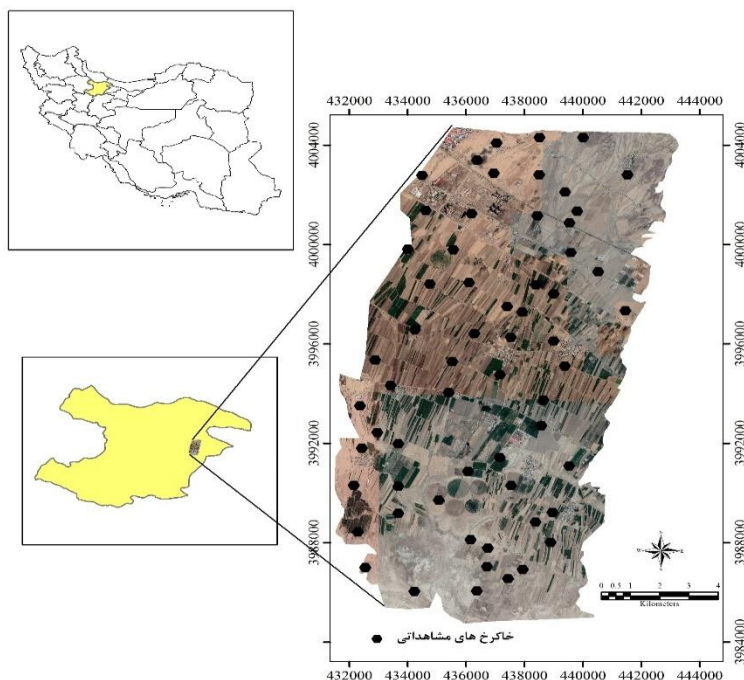
منطقه مورد مطالعه با مساحت ۱۶۶۲۸ هکتار بخشی از اراضی پیرامون شهر آبیگ از توابع استان قزوین است که در موقعیت‌های عرض‌های جغرافیایی ۱° ۳۶' تا ۹° ۳۶' و طول‌های جغرافیایی ۱۴° ۵۰' تا ۲۱° ۵۰' در جنوب شرق استان قزوین و شمال شرق شهر آبیگ واقع گردیده است. واحدهای اصلی ژئومورفولوژی منطقه در سطح زمین‌نما^۲ شامل تپه^۳، پنپلین^۴، پیدمونت^۵ و دشت^۶ است که به ترتیب واحدهای زمین‌نمای پیدمونت و دشت دامنه‌ای بیشترین مساحت منطقه را به خود اختصاص داده‌اند. متوسط ارتفاع منطقه ۱۲۸۷ متر نسبت به سطح دریای آزاد و دامنه تغییرات شیب صفر تا ۲۵ درصد است. میانگین بارندگی سالیانه ۲۸۴ میلی‌متر در دوره آماری ۲۰ ساله (۱۳۷۲-۱۳۹۲) و متوسط دمای هوا ۱۴ درجه سانتی‌گراد (Iran Meteorological Organization, 2013) به ترتیب دارای رژیم‌های رطوبتی و حرارتی زیرک خشک^۷، اریدیک ضعیف^۸ و ترمیک^۹ می‌باشد (Van Wambeke, 2000). تشکیلات زمین‌شناسی شامل مواد مادری مربوط به دوره‌های ترشیاری و کواترنر عمدتاً شامل توف سبز، بازالت خاکستری، شیل و گدازه‌های آتشفشانی می‌باشد. کاربری غالب اراضی منطقه مورد مطالعه شامل زراعت آبی کشت آبی، دیمزارها، مراتع و مراکز صنعتی و مسکونی است.

مطالعات میدانی و نمونه‌برداری

بر اساس تفسیر عکس‌های هوایی با مقیاس ۱:۴۰۰۰۰ (سازمان نقشه‌برداری کشور، ۱۳۷۶) و بازدیدهای میدانی و تصاویر

7Dry Xeric
8Weak Aridic
9Thermic
10Covariate
11System for Automated Geoscientific Analyses
12Resampling

1 Variance Inflation Factor
2 Landscape surface
3 Hilland
4 Penepplain
5 Piedmont
6 Plain

شکل ۱: موقعیت منطقه مورد مطالعه و خاکرخ‌های مشاهداتی

جدول ۱: متغیرهای محیطی مورد استفاده جهت پیش‌بینی مکانی کلاس‌های خاک

متغیر محیطی	ماهیت متغیر	نماد	نام متغیر
		DEM	ارتفاع (Elevation)
		STH	ارتفاعات استاندارد شده (Standardized Height)
		Slope	شدت شیب (Slope Gradient)
		RSP	موقعیت نسبی شیب (Relative Slope Position)
		Diffuinsol	تابش پخشیده (Diffuse insolation)
مدل رقومی ارتفاع	توپوگرافی	MCA	حوزه زهکشی اصلاح شده (Modified Catchment area)
		MSP	موقعیت میانی شیب (Midslope position)
		MrVBF	شاخص همواری دره با درجه تفکیک بالا (Multi-resolution valley bottom flatness index)
		CHA	مساحت حوزه آبخیز (Catchment area)
		NH	ارتفاعات نرمال شده (Normalized Height)
		SH	ارتفاعات شیبدار (Slope Height)
تصویر لندست ۸ (OLI, TIRS)	انعکاس طیفی	NDVI	شاخص گیاهی تفاضلی نرمال شده (Normalized Difference vegetation Index)
		SI	شاخص شوری (Salinity Index)
		DVI	شاخص گیاهی تفاضلی (Difference Vegetation Index)
		RVI	شاخص گیاهی نسبی (Relative Vegetation Index)

MDA، مقادیر درست متغیرها با مقادیری که به طور تصادفی برای هر درخت تولید شده است جایگزین می شود و اگر این جایگزینی اثری روی خطای اندازه گیری نداشته باشد اهمیت آن کم است و اگر مقدار خطای اندازه گیری افزایش یابد، آن متغیر مهم است (Breiman and Cutler, 2004).

رگرسیون درختی توسعه یافته

درختان تصمیم گیری از نسل جدید تکنیک های داده کاوی به شمار می آیند که در دو دهه اخیر توسعه زیادی یافته اند. یکی از انواع تکنیک های درختی، مدل رگرسیون درختی توسعه یافته (BRT) است که حاصل ترکیب دو تکنیک آماری رگرسیون درختی و بوستینگ است (Elith et al., 2008). به منظور آموزش مدل ها مجموعه خاکرخها (متغیرهای محیطی و کلاس های خاک) به صورت تصادفی به دو مجموعه با نسبت ۸۰:۲۰ تقسیم شدند. ۸۰ درصد داده ها برای آموزش مدل و ۲۰ درصد دیگر به عنوان داده های اعتبارسنجی برای ارزیابی مورد استفاده قرار گرفت و برای جلوگیری از بیش برآزش در روند مدل سازی از روش هرس پیش رشد درخت (که موجب کاهش پیچیدگی می شود) استفاده شد. در روش بوستینگ برای بهینه سازی الگوریتم C5.0 از ۸۰ درخت استفاده شد.

اعتبارسنجی مدل سازی

ارزیابی صحت مدل

در این مطالعه برای ارزیابی صحت، از روش اعتباربخشی یا نمونه آزمون استفاده شد. تقریباً ۸۰ درصد از نمونه ها (۴۸ نیمرخ برای طبقه بندی) برای آموزش و ۲۰ درصد نیمرخها برای ارزیابی صحت طبقه بندی (۱۳ نیمرخ) استفاده شد که به صورت تصادفی در مرحله مدل سازی انتخاب می شوند. صحت نقشه پیش بینی کلاس های خاک با استفاده از ماتریس خطا تعیین گردید (Congalton, 1991). از معیارهای صحت کلی طبقه بندی و ضریب کاپا برای ارزیابی صحت طبقه بندی استفاده شد که معادله آنها به شرح زیر است (Byrt et al. 1993):

$$OA = \sum_{i=1}^n X_{ij} / N \quad (\text{رابطه ۱})$$

(رابطه ۲)

$$Kappa = N \sum_{i=1}^n X_{ij} - \sum_{i=1}^n (X_{io} - X_{oi}) / N^2 - \sum_{i=1}^n (X_{io} - X_{oi})$$

انتخاب متغیرهای کمکی

در این مطالعه انتخاب متغیرهای کمکی بر اساس شاخص تورم واریانس^۱ (VIF) انجام گردید. فرآیند انتخاب متغیرها در روش اشاره شده، با انتقال متغیرها در قالب یک فایل عددی با فرمت (CSV) به محیط نرم افزار R Studio نسخه 1.1.456 و با استفاده از بسته "VIF" و روش داده کاوی (vifcor) صورت می پذیرد. این روش بر اساس یک رویکرد گام به گام اقدام به حذف آن دسته از متغیرهایی می نماید که در مجموعه متغیرها دارای بیشترین همبستگی با یکدیگر هستند (Dormann, C. F. et al., 2013).

مدل سازی خاک - زمین نما با استفاده از الگوریتم های درختی

یکی از الگوریتم های مورداستفاده در این پژوهش مدل جنگل های تصادفی (RF) است که برای مدل سازی پراکنش مکانی کلاس های خاک در دو سطح فامیل و زیرگروه مورد استفاده قرار گرفت. مدل RF یک تکنیک یادگیرنده فعال است که توسط Breiman (2001) ارائه شده است. این مدل (RF) توسعه یافته از مدل طبقه بندی و رگرسیون درختی (CART) است. روش CART روشی است که داده ها را به طور تکراری برای به دست آوردن ارتباط بین متغیر پاسخ و متغیرهای مستقل و انجام تخمین جداسازی می کند. در روش RF برخلاف سایر روش های درختی که تعداد محدودی درخت ترسیم می کنند، صدها یا هزاران درخت طبقه بندی تولید می شود (Breiman and Cutler, 2004). این روش یک روش یادگیری گروهی است و برای طبقه بندی با ساختن تعداد درختان زیاد عمل می نماید (Breiman, 2001). اساس روش های یادگیرنده گروهی این است که گروهی از یادگیرنده های ضعیف، مجموعه ای از یادگیرنده های قوی را تشکیل می دهند. کلیه مراحل مدل سازی با استفاده از این روش یادگیری ماشینی با استفاده از بسته "Random Forest" به همراه کدنویسی در محیط نرم افزار R Studio صورت می پذیرد. در این تحقیق با استفاده از ۸۰٪ داده ها به ترتیب با ترسیم ۶۰۰ و ۷۰۰ درخت، حالت بهینه یا آموزش کامل برای دو سطح فامیل و زیر گروه خاک به دست آمد و با ۲۰٪ باقیمانده خاکرخها که برای ایجاد هر درخت استفاده نمی شوند (داده های بیرون از سبد (OOB) اعتبارسنجی یا آزمون مدل انجام پذیرفت؛ بنابراین نیازی به اعتبارسنجی جداگانه در این مدل نیست. تکنیک RF با استفاده از آنالیز حساسیت، اهمیت متغیرها در مدل سازی را نیز تعیین می کند. RF به روش میانگین کاهش حداقل (MDA) قادر به ارائه اهمیت متغیرهای مورداستفاده در فرآیند مدل سازی می باشد. در روش

ستون به عنوان نمونه‌های آموزشی آن طبقه‌بندی شده‌اند.

صحت کاربر^۴

$$UA = \frac{a_{ij}}{\sum_{i=1}^N a_{ik}} \quad (\text{رابطه ۴})$$

در رابطه (۴): a_{ij} تعداد پیکسل‌های درست طبقه‌بندی شده بر روی قطر اصلی و $\sum_{i=1}^N a_{ki}$ نمایه جمع تعداد پیکسل‌هایی است که در آن ردیف به عنوان نمونه‌های آموزشی آن طبقه‌بندی شده‌اند.

دامنه تغییرات صحت تولیدکننده و صحت کاربر حد واسط ۰ و ۱ می‌باشد که تبع مقادیر بالاتر نشان‌دهنده عملکرد مناسب مدل می‌باشد (Behrens et al., 2010).

یافته‌ها و بحث

انتخاب متغیرهای کمکی (داده کاوی)

در جدول (۳) نتایج داده کاوی، جهت ورود مناسب‌ترین متغیرهای محیطی برای مدل‌سازی بر اساس آنالیز فاکتور تورم واریانس ارائه شده است. بر اساس این فاکتور از میان ۱۵ متغیر کمکی مورد استفاده، در نهایت شش متغیر کمکی به عنوان بهترین پارامترها انتخاب گردیده‌اند که نسبتی برابر از میان متغیرهای ژئومورفومتری و شاخص‌های سنجش از دور را به خود اختصاص داده‌اند. از میان پارامترهای وابسته به توپوگرافی، مدل رقومی ارتفاع، ارتفاع‌های استاندارد و مساحت حوزه آبخیز دارای بیشترین اهمیت بودند. (Mosleh et al., 2016) اظهار نمودند که پارامترهای مستخرج از مدل رقومی ارتفاع، حتی در مناطق دارای شدت پستی و بلندی کم، به عنوان متغیرهای محیطی مناسب در مدل‌سازی کلاس‌ها و خصوصیات خاک‌ها محسوب می‌شوند. (Taghizadeh-Mehrjardi et al., 2015) پارامترهای ژئومورفومتری را به عنوان متغیرهایی مناسب جهت مدل‌سازی کلاس‌های خاک در سطح فامیل خاک گزارش نمودند. Afshar et al. (2018) بیان داشتند که ویژگی‌های مختلف مدل رقومی ارتفاع، هم به لحاظ منطقی و ریاضی و هم از دیدگاه تجربی، دارای همبستگی خوبی با کلاس‌های خاک می‌باشند و تا حد زیادی موجب افزایش صحت مطالعات نقشه‌برداری رقومی خاک‌ها می‌شوند. همچنین شاخص‌های سنجش از دور مانند شاخص شوری (SI)، شاخص گیاهی تفاضلی نرمال شده (NDVI) و شاخص

صحت کلی

در رابطه (۱) به ترتیب (OA) صحت کلی و N معرف کل پیکسل‌های طبقه‌بندی شده و $\sum_{i=1}^n X_{ij}$ نمایه مجموع پیکسل‌های قطر اصلی ماتریس خطا (پیکسل‌های صحیح طبقه‌بندی شده) است. صحت کلی طبقه‌بندی از جمله پارامترهای اندازه‌گیری است که فقط دقت کلی را گزارش می‌نماید و در مورد هر کدام از طبقات به طور مجزا اطلاعاتی ارائه نمی‌کند.

شاخص کاپا

ماتریس خطا معرف اختلاف بین توافق واقعی در داده‌های مرجع و یک طبقه‌بندی کننده خودکار و توافق احتمالی بین داده‌های مرجع و طبقه‌بندی کننده تصادفی است. در واقع این شاخص مقداری بین صفر و یک دارد که اگر کاپا برابر صفر باشد نشانگر یک طبقه‌بندی کاملاً "تصادفی" و مقدار منفی نشان‌دهنده خطا در طبقه‌بندی و اگر این مقدار برابر یک باشد نشانگر یک طبقه‌بندی کاملاً "صحیح" است (Rasouli, 2008).

در رابطه (۲) (n) تعداد ردیف‌ها در ماتریس، (X_{ij}) تعداد مشاهدات در ردیف i و ستون j (درایه‌های قطر اصلی)، X_{io} و مجموع حاشیه‌به ترتیب ردیف r و ستون i N تعداد کل مشاهدات است. بر اساس طبقه‌بندی که Landis and Koch (1977) در مورد نتایج شاخص کاپا ارائه نمودند دقت آن به شرح جدول (۲) است.

جدول ۲. طبقه‌بندی شاخص کاپا

Kappa index	description
< ۰/۰۱	Less than chance agreement
۰/۰۱-۰/۰۲	Slight agreement
۰/۰۲-۰/۰۴	Fair agreement
۰/۰۴-۰/۰۶	Moderate agreement
۰/۰۸-۰/۰۶	Substantial agreement
۰/۰۸-۰/۰۹	Almost perfect agreement

صحت تولیدکننده^۳

$$PA = \frac{a_{tt}}{\sum_{i=1}^N a_{ik}} \quad (\text{رابطه ۳})$$

در رابطه ۳: a_{tt} تعداد پیکسل‌های صحیح طبقه‌بندی شده بر روی قطر اصلی و $\sum_{i=1}^N a_{ki}$ جمع تعداد پیکسل‌هایی است که در آن

مهمترین پارامترها در خصوص بارز نمودن نقش ارگانسیم (میزان و نوع پوشش گیاهی) در مدل سازی مکانی کلاس های خاک گزارش نمود.

گیاهی تفاضلی (DVI) دارای تأثیر قابل توجهی در مدل سازی و پیش بینی کلاس های خاک می باشند. (Boettinger (2010 شاخص های مستخرج از تصاویر سنجنش از دور را به عنوان

جدول ۳: نتایج حاصل از فاکتور تورم واریانس جهت انتخاب متغیرهای بهینه

متغیر کمکی	نوع متغیر	توصیف	رفرنس
NDVI	انعکاس طیفی	$(NIR - R) / (NIR + R)$	Rouse et al., (1973)
SI	انعکاس طیفی	(G / NIR)	Abbas and Khan, (2007)
DVI	انعکاس طیفی	$(NIR - R)$	Tucker, (1979)
DEM	ژئومورفومتری	مدل رقومی ارتفاع	ALOS PLASAR, (2011)
CHA	ژئومورفومتری	$CHA = VolQdirect / Peff$	Wilson, (2018)
STH	ژئومورفومتری	$STH = NH * [(Zs - Zmin) - Zmin]$	Guo et al, (2019)

نکته: R,G, NIR به ترتیب باندهای ۵، ۴ و ۳ لندست ۸، Zs: ارتفاع مطلق، Zmin: ارتفاع حداقل، Vol Qdirect: حجم کل دبی مستقیم حوزه (m³)
Peff: بارندگی مؤثر (m³ / m²)

دشت دامنه ای توزیع یافته اند. (Farzamnia et al. (2015 در مطالعه خاکشناسی خاک های ارومیه گزارش نمودند که خاک های تشکیل شده به علت فرآیندهای متوالی فرسایش و رسوب گذاری دارای ضخامت زیاد و تحول پروفیلی کمی می باشند که منجر به رده بندی این خاک ها در رده غالب اینسپتی سول و زیرگروه Fluventic Haploxerepts و Typic Calcixerepts می گردند. خاک های منطقه مورد مطالعه در سطح فامیل خاک نیز کلاس ۳ با رده بندی (Fine loamy, mixed, active, thermic Fluventic Haploxerepts) با ۲۵/۹۰ درصد بیشترین فراوانی را بین خاک های شناسایی شده در این سطح به خود اختصاص داده است (جدول ۴).

تشریح خاک های مورد مطالعه

به طور کلی خاک های منطقه در سه رده انتی سولز، اینسپتی سولز و اریدی سولز قرار دارند. همچنین ۱۳ کلاس در سطح زیرگروه و ۲۲ کلاس در سطح فامیل شناسایی گردید (جدول ۴ و ۵). زیرگروه خاک ۱ (Fluventic Haploxerepts) با ۳۱/۵۲ درصد و زیرگروه کلاس ۴ (Lithic Xerorthents) با ۰/۲۰ درصد از کل اراضی منطقه به ترتیب بیشترین و کمترین مساحت را در بین خاک های شناسایی شده را شامل می شوند. فراوانی خاک های موجود در زیرگروه ۱ نشان دهنده این است که وقوع فرآیندهای فرسایش و رسوب منشأ اصلی تشکیل و تکامل خاک های منطقه مورد مطالعه می باشند و از نظر پراکنش مکانی در سیمای اراضی

جدول ۴- مساحت هر یک از زیرگروه های خاک با استفاده از مدل RF

کلاس خاک	رده بندی	مساحت (هکتار)	مساحت (درصد)
۱	Fluventic Haploxerepts	۵۲۴۱/۸۸	۳۱/۵۲
۲	Gypsic Aquisalids	۱۶۳/۱۸	۰/۹۸
۳	Gypsic Haplosalids	۱۶۳/۵۰	۰/۹۷
۴	Lithic Xerorthents	۳۲/۹۷	۰/۲۰
۵	Sodic Xeric Calcigypsis	۱۲۰۷/۵۸	۷/۲۶
۶	Sodic Xeric Haplocalcids	۱۷۶۰/۷۴	۱۰/۵۹
۷	Typic Calcixerepts	۳۲۲۷/۵۷	۱۹/۴۱
۸	Typic Haplocalcids	۷۳۴/۱۴	۴/۴۲
۹	Typic Haploxerepts	۸۸/۰۰	۰/۵۳
۱۰	Typic Xerorthents	۱۴۸۷/۴	۸/۹۵
۱۱	Xeric Calcigypsis	۵۴۵/۸۸	۳/۲۸
۱۲	Xeric Haplocalcids	۱۰۷۹/۶۴	۶/۴۹
۱۳	Xerofluvents Haplocambids	۸۹۸/۵۲	۵/۴۰

مجموع

۱۶۶۲۸

۱۰۰

جدول ۵- مساحت هر یک از کلاس‌های فامیل خاک با استفاده از مدل RF

لاس خاک	رده‌بندی	مساحت (هکتار)	مساحت (درصد)
۱	Fine, mixed, active, thermic, Xeric Calcigypsiids	۴۰۰/۷۸	۲/۴۱
۲	Fine, mixed, active, thermic Sodic Xeric Calcigypsiids	۳۳۱/۰۰	۱/۹۹
۳	Fine loamy, mixed, active, thermic Fluventic Haploxerepts	۴۳۰۶/۵۷	۲۵/۹۰
۴	Fine loamy, mixed, active, thermic Typic Calcixerepts	۵۵۲/۸۵	۳/۳۲
۵	Fine, mixed, active, thermic Xeric Haplocalcids	۹۰۰/۴۲	۵/۴۲
۶	Loamy skeletal, mixed, active, thermic Fluventic Haploxerepts	۳۴۶/۴۶	۲/۰۸
۷	Very Fine, mixed, active, thermic Xerofluventic Haplocambids	۱۰۴۶/۰۵	۶/۲۹
۸	Fine, mixed, active, thermic Xeric Haplocalcids	۱۰۹/۰۸	۰/۶۶
۹	Fine, mixed, subactive, thermic Typic Haplocalcids	۳۲۸/۷۰	۱/۹۸
۱۰	Fine, mixed, thermic, Gypsic Aquisalids	۱۰۷۱/۳۶	۶/۴۴
۱۱	Fine, mixed, active, thermic Sodic Xeric Haplocalcids	۲۱۹۰/۲۲	۱۳/۱۷
۱۲	Loamy over fragmental, mixed, calcareous, thermic Typic Xerorthents	۲۳۹۹/۱۸	۱۴/۴۳
۱۳	Loamy skeletal, carbonatic, thermic Typic Calcixerepts	۱۰۹۶/۲۷	۶/۵۹
۱۴	Fine loamy over fragmental, mixed, active, thermic Typic Calcixerepts	۵۷۶/۹۹	۳/۴۲
۱۵	Loamy skeletal, carbonatic, thermic Lithic Xerorthents	۵۲/۱۰	۰/۳۱
۱۶	Fine loamy over skeletal, carbonatic, thermic Typic Calcixerepts	۵۷/۵۳	۰/۳۵
۱۷	Fine, mixed, semiactive, thermic, Gypsic Haplosalids	۱۴۰/۱۴	۰/۸۴
۱۸	Coarse loamy over fragmental, mixed, subactive thermic, Typic Calcixerepts	۵۵/۳۹	۰/۳۳
۱۹	Loamy skeletal over clayey, mixed, active, thermic Typic Calcixerepts	۳۲۵/۱۶	۱/۹۶
۲۰	Clayey over coarse loamy, mixed, active, thermic Xerofluventic Haplocambids	۹۸/۳۹	۰/۵۹
۲۱	Coarse loamy over fragmental, mixed, active, thermic Fluventic Haploxerepts	۱۶۶/۷۱	۱/۰۰
۲۲	Fine, mixed, active, thermic Typic Calcixerepts	۸۵/۶۷	۰/۵۲
مجموع	-----	۱۶۶۲۸	۱۰۰

مقایسه دقت مدل‌های مورد استفاده

مقادیر صحت سنجی پیش‌بینی مکانی هر یک از کلاس‌های خاک بر اساس دو آماره صحت کلی و شاخص کاپا برای دو سطح زیرگروه و فامیل خاک (جدول ۶) نشان می‌دهد که مدل جنگل-های تصادفی نسبت به روش درخت تصمیم توسعه‌یافته به ترتیب با OA و Kappa، ۷۲ و ۶۵ در سطح زیرگروه و ۷۰ و ۶۰ در سطح فامیل دارای صحت بیشتری است. (Khamoshi et al. 2019) در نقشه‌برداری رقومی خاک‌های دشت قزوین با استفاده از مدل RF در سطح فامیل خاک، شاخص کاپا را ۸۳ درصد گزارش نمودند.

شاخص صحت کاربر و تولیدکننده برای کلاس‌های خاک غالب در دو سطح زیرگروه و فامیل خاک در روش RF نشان داد که زیرگروه فلوونتیک هاپلوژرپتیز دارای PA و UA ۱۰۰ درصد و کلاس فامیل سه، دارای PA و UA، ۸۶ و ۱۰۰ درصد می‌باشند که این نتیجه بیانگر این است که متغیرهای کمکی مناسبی جهت مدل‌سازی مورد استفاده قرار گرفته‌اند (Afshar et al., 2018). در روش درخت تصمیم مقادیر PA و UA برای زیرگروه فلوونتیک هاپلوژرپتیز ۶۰ و ۱۰۰ درصد و در سطح فامیل خاک با کلاس غالب منطقه به ترتیب PA و UA ۵۰ و ۸۰ درصد حاصل گردید.

پایین تر تاکسونومیک، کاهش صحت پیش‌بینی مکانی گزارش شده است (Brungard *et al.*, 2015; Taghizadeh-Mehrjardi *et al.*, 2015). همچنین نتایج مدل RF نشان می‌دهد که مقدار خطای تخمین^۱ (OOB) با افزایش میزان صحت کلی و شاخص کاپا دارای یک رابطه معکوس می‌باشد به نحوی که مقدار OOB در سطح زیرگروه و فامیل به ترتیب ۶۲/۵ و ۷۵/۲۵ درصد مشاهده گردید (جدول ۶). Rad *et al.* (2015) خطای تخمین ۷۳ درصد را در سطح زیرگروه برای مطالعه خود با روش RF در استان گلستان گزارش نمودند. Brungard (2009) مشاهده کرد که کلاس‌های خاکی که دارای مشاهدات خاخرخ بیشتری هستند دارای خطای تخمین کمتری می‌باشند. Jafari *et al.* (2012) گزارش نمودند که کلاس‌های خاکی که نمونه کمتری دارند دارای خطای پیش‌بینی بیشتری هستند. بنابراین در این مطالعه نقشه پیش‌بینی مکانی کلاس‌های خاک بر اساس مدل RF که دارای بیشترین صحت نسبت به مدل BRT بود، تهیه و ارائه شده است (شکل ۲-الف و ب).

که نشان‌دهنده توانمندی بیشتر مدل RF در پیش‌بینی مکانی هر یک از کلاس‌های خاک به صورت منفرد نسبت به روش BRT بوده است (جدول ۷). دقت تولیدکننده و کاربر، به ما اجازه می‌دهد که سطح کم‌برآورد و بیش برآورد را در پیش‌بینی کلاس‌های خاک تخمین بزنیم (Lacoste *et al.*, 2011). به طور کلی نتایج صحت مدل‌سازی نشان داد که از سطح زیرگروه به سمت فامیل خاک از میزان دقت پیش‌بینی مدل‌سازی در هر دو روش کاسته شده است. نتایج پژوهش Jafari *et al.* (2012) در جنوب ایران و Rad *et al.* (2016) در خاک‌های لسی شمال ایران نشان دادند که از سطح گروه بزرگ به سمت سری خاک، صحت کلی پیش‌بینی مکانی کلاس‌های خاک کاهش می‌یابد و در راستای نتایج پژوهش حاضر است. Zeraatpisheh *et al.* (2017) نیز در مطالعه خود بیان داشتند که روش جنگل تصادفی در سطح گروه بزرگ و زیرگروه خاک نسبت به سایر مدل‌های مورد استفاده در پیش‌بینی مکانی خاک‌های منطقه عملکرد بهتری داشته است. در مطالعات متعدد دیگری نیز به دلیل افزایش تنوع در کلاس‌های خاک در سطوح

جدول ۶- دقت پیش‌بینی سطوح تاکسونومیک زیرگروه و فامیل توسط الگوریتم‌های یادگیرنده

مدل یادگیری ماشین	شاخص صحت سنجی	زیرگروه	فامیل
RF	% Kappa	۶۵	۶۰
	OA	۷۲	۷۰
	%OOB	۶۲/۵	۷۵/۲۵
BRT	% Kappa	۳۷	۲۶
	OA	۴۸	۳۵

جدول ۷- فراوانی، صحت تولیدکننده و صحت کاربر برای فراوان‌ترین کلاس‌های خاک بر اساس مدل‌های برآزش داده‌شده

کلاس خاک	درصد فراوانی	PA ^۲ %		UA ^۳ %	
		RF	BRT	RF	BRT
Fluventic Haploxerepts	۳۱/۲۵	۱۰۰	۶۰	۱۰۰	۱۰۰
Fine Loamy, mixed, active, thermic, Fluventic Haploxerepts	۲۵/۹	۸۶	۵۰	۱۰۰	۸۰

درست متغیرها با مقادیری که به طور تصادفی برای هر درخت تولید شده است جایگزین می‌شود و اگر این جایگزینی اثری روی خطای اندازه‌گیری نداشته باشد اهمیت آن کم است و اگر مقدار خطای اندازه‌گیری افزایش یابد، آن متغیر مهم است. اهمیت نسبی متغیرهای کمکی مورد استفاده در مدل‌سازی مکانی زیرگروه و فامیل خاک در شکل (۳-الف و ب) ارائه شده است.

اهمیت نسبی متغیرهای کمکی

در این مطالعه جهت تعیین میزان ارجحیت هر یک از متغیرهای کمکی مورد استفاده از شاخص MDA استفاده گردید. RF به دو روش میانگین کاهش صحت^۴ (MDA) و میانگین کاهش جینی^۵ (MDG) اهمیت متغیرها را نشان می‌دهد. در روش MDA، مقادیر

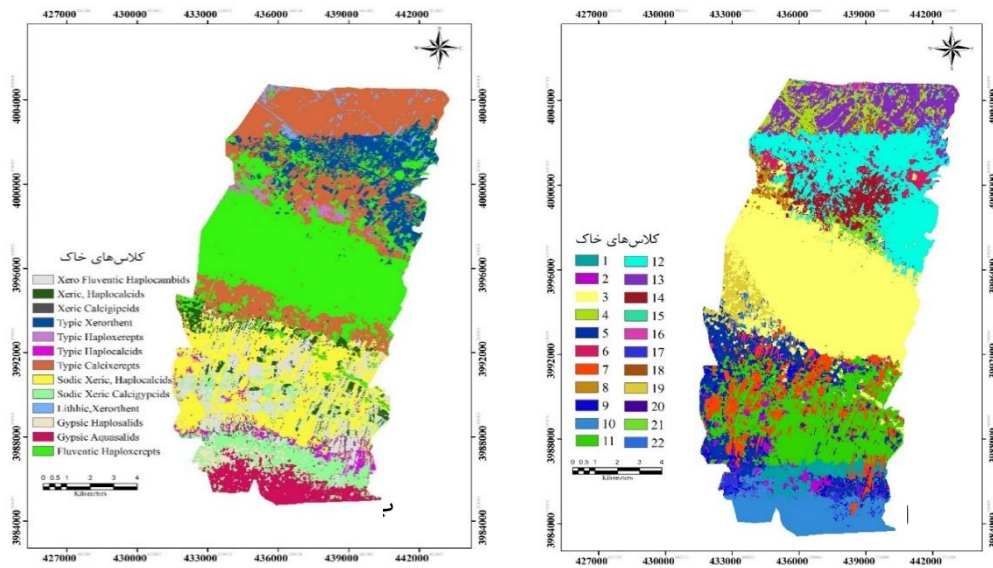
^۱Mean Decrease in Accuracy

^۵Mean Decrease in Gini

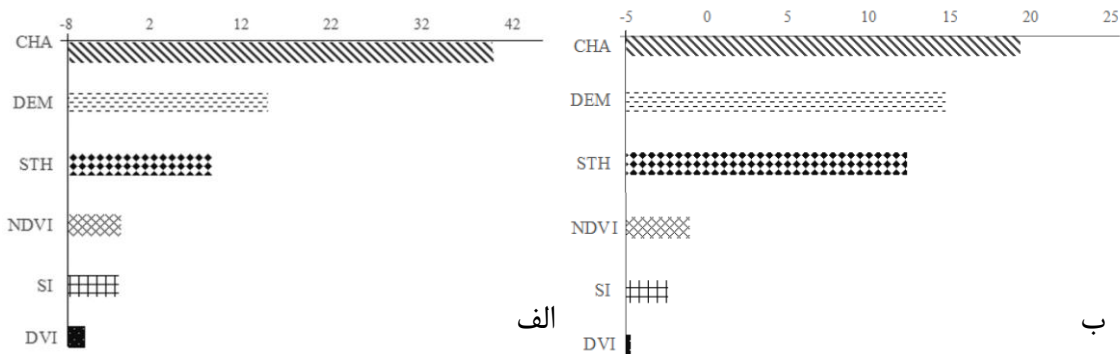
^۴ Out of Bag

^۲ Producer accuracy

^۳ Users accuracy

شکل ۲- پراکنش مکانی کلاس های فامیل خاک (الف) و زیرگروه های خاک (ب) با استفاده از مدل RF

شکل ۳- مقادیر عددی اهمیت متغیرهای کمکی در پیش بینی کلاس های فامیل خاک (الف) و زیرگروه خاک (ب) بر اساس روش آنالیز حساسیت MDA در مدل جنگل های تصادفی

تغییرات خاکها را حتی در مناطق مشاهده نشده با قدرت بالایی پیش بینی نماید (Rad et al., 2014). در مطالعات دیگری (Mirakzehi et al., 2018 و Brungard et al., 2015) شبکه آبراهه های زهکشی در حوزه های آبخیز مورد مطالعه را به عنوان مهم ترین متغیر کمکی در پیش بینی مکانی کلاس های خاک در مناطق با شدت پستی و بلندی کم گزارش نمودند. Barthold et al. (2013) با استفاده از مدل RF به پیش بینی کلاس های خاک در چین پرداختند و گزارش نمودند که دو فاکتور اقلیم و کاربری اراضی از مهمترین عوامل تأثیرگذار بر روی پراکنش خاک های منطقه مورد مطالعه می باشند. (Mosleh et al., 2017) در پژوهش خود به منظور مدل سازی کلاس های خاک از سطوح تاکسونومیک رده تا فامیل در دشت شهرکرد، پارامترهای ژئومورفومتری را مهمترین متغیرهای کمکی گزارش نمودند.

بر اساس نتایج ارائه شده در شکل (۳-الف و ب) در دو سطح تاکسونومیک به ترتیب اهمیت نسبی متغیرهای کمکی $CHA < DEM < STH < NDVI < SI < DVI$ از یک روند صعودی به نزولی برخوردار می باشند؛ بنابراین پارامترهای ژئومورفومتری اهمیت بیشتری نسبت به شاخص های سنجش دور در پیش بینی مکانی کلاس های خاک منطقه بر عهده داشته اند. از سایر نتایج قابل توجه در این تحقیق می توان بیان نمود علی رغم اینکه منطقه مورد مطالعه از شدت پستی و بلندی چندانی برخوردار نیست (بیش از ۸۵ درصد سیمای اراضی دشت دامنه و دشت) با این حال پارامترهای ژئومورفومتریک بیشترین اهمیت در مدل سازی کلاس های خاک را در این منطقه دارند. در مناطق با شدت پستی و بلندی کم و متأثر از فرآیندهای فرسایش و رسوب ناشی از مناطق فوقانی شیب، متغیر کمکی CHA نشان داد که می تواند

نتیجه‌گیری کلی

فامیل خاک خصوصاً در استفاده از الگوریتم یادگیرنده جنگل‌های تصادفی مؤثر واقع گردیدند و همچنین نتیجه آنالیز حساسیت مدل RF بیانگر اهمیت نسبی بیشتر پارامترهای ژئومورفومتری نسبت به شاخص‌های سنجش از دور بوده به طوری که در دو سطح پیش‌بینی کلاس خاک دارای روند مشابهی مشاهده گردید و متغیر کمکی مساحت حوزه آبخیز اصلاح‌شده بیشترین تأثیر را در پیش‌بینی به خود اختصاص داد. لذا در مطالعات آتی نقشه-برداری در نواحی با پستی‌وبلندی کم خصوصاً در اراضی با کاربری کشاورزی با استفاده از پارامترهای ژئومورفومتری مناسب از قبیل متغیر VIF و الگوریتم یادگیرنده RF می‌توان نقشه‌ی پراکنش مکانی کلاس‌های فامیل خاک را با صحت قابل‌قبول جهت هرگونه بهره‌برداری تهیه نمود. همچنین پیشنهاد می‌گردد از رویکردهای نوین نمونه‌برداری مانند ابر مکعب لاتین مشروط برای انجام مطالعات نقشه‌برداری رقومی استفاده گردد.

در این مطالعه از الگوریتم‌های یادگیرنده جنگل تصادفی و رگرسیون درختی توسعه‌یافته برای نقشه‌برداری رقومی کلاس‌های خاک استفاده گردید. نتایج صحت سنجی دو آماره صحت عمومی و شاخص کاپا بدست آمده از ماتریس خطای ۲۰ درصد خاخرخ‌ها در دو سطح زیرگروه و فامیل خاک، بیانگر برتری مدل RF نسبت به BRT در پیش‌بینی مکانی می‌باشد. مدل جنگل تصادفی در مقایسه با رگرسیون درختی توسعه‌یافته به دلیل استفاده از تعداد درخت بیشتر و روش بهینه نمونه‌برداری بوت استرپ از متغیرهای کمکی و نقاط مشاهداتی صحت بالاتری را در پیش‌بینی و نقشه‌برداری مکانی کلاس‌های خاک ارائه داد. متغیرهای محیطی انتخاب‌شده توسط رویکرد نوین انتخاب متغیر VIF از دو مجموعه پارامترهای ژئومورفومتری و شاخص‌های انعکاس طیفی در پیش‌بینی مکانی پراکنش کلاس‌های زیرگروه و

REFERENCES

- Afshar, F. A., Ayoubi, S., and Jafari, A. (2018). The extrapolation of soil great groups using multinomial logistic regression at regional scale in arid regions of Iran. *Geoderma*, 315, 36-48.
- Baghche Maryam, M.M. and Shekaari, P. (2018). Soil Distribution Pattern Analysis in a Low Relief Area Using Decision Trees Algorithm. *Journal of Water and soil Research. Iran*. P 463-480.
- Barthold, F. K., Wiesmeier, M., Breuer, L., Frede, H. G., Wu, J., and Blank, F. B. (2013). Land use and climate control the spatial distribution of soil types in the grasslands of Inner Mongolia. *Journal of Arid Environments*, 88, 194-205.
- Behrens, T., Zhu, A. X., Schmidt, K., and Scholten, T. (2010). Multi-scale digital terrain analysis and feature selection for digital soil mapping. *Geoderma*, 155(3-4), 175-185.
- Boettinger, J. L. (2010). Environmental covariates for digital soil mapping in the western USA. In *Digital Soil Mapping* (pp. 17-27). Springer, Dordrecht.
- Breiman, L. (2001) *Random forests*. Machine learning, 45(1), 5-32.
- Breiman, L. and Cutler, A. (2004) *Random Forests*. Department of Statistics, University of Berkeley. http://www.stat.berkeley.edu/~breiman/RandomForests/cc_home.htm.
- Brungard, C. W., Boettinger, J. L., Duniway, M. C., Wills, S. A. and Edwards Jr, T. C. (2015). Machine learning for predicting soil classes in three semi-arid landscapes. *Geoderma*, 239, 68-83.
- Byrt, T., Bishop, J. and Carlin, J. B. (1993). Bias, prevalence and kappa. *Journal of clinical epidemiology*, 46(5), 423-429.
- Chavez, P. S., Berlin, G. L. and Sowers, L. B. (1982) *Statistical method for selecting Landsat MSS*. *J. Appl. Photogr. Eng.*, 8(1), 23-30.
- Congalton, R. G. (1991). A review of assessing the accuracy of classifications of remotely sensed data. *Remote sensing of environment*, 37(1), 35-46.
- Death, G. (2007). *Boosted trees for ecological modeling and prediction*. *Ecology* 88 (1), 243-251.
- Elith, J., Leathwick, J. R., and Hastie, T. (2008). A working guide to boosted regression trees. *Journal of Animal Ecology*, 77(4), 802-813.
- Dormann, C. F., Elith, J., Bacher, S., Buchmann, C., Carl, G., Carre, G., and Munkemuller, T. (2013) *Collinearity: a review of methods to deal with it and a simulation study evaluating their performance*. *Ecography*, 36(1), 27-46.
- Farzamina, P., Manafi, S., and Montaz, H. R. (2015). Evolution of soils formed on Quaternary sediments in some parts of Urmia Plain. *journal of soil management and sustainable production*. Vol (5.2).
- Freidman, J., Hastie, T., and Tibshirani, R. (2000) *Additive logistic regression: a statistical view of boosting* (with discussion and a rejoinder by the authors). *The annals of statistics*, 28(2), 337-407.
- Gee, G. W., and Bauder, J. W. (1986) *Particle-size analysis I. Methods of soil analysis: Part 1—Physical and mineralogical methods*, (methodsofsoilan1), 383-411.
- Grinand, C., Arrouays, D., Laroche, B. and Martin, M.P. (2008). Extrapolating regional soil landscapes from an existing soil map: sampling intensity, validation procedures, and integration of spatial context. *Geoderma* 143, 180-190.
- McBratney, A. B., Santos, M. M. and Minasny, B. (2003). On digital soil mapping. *Geoderma*, 117(1), 3-52.
- Abbas, A. and Khan, S. (2007) *Using remote sensing techniques for appraisal of irrigated soil salinity*. In: MODSIM 2007: International Congress on Modelling and Simulation: Land, Water and Environmental Management: Integrated Systems for Sustainability, pp. 2632-2638.
- Grunwald, S., Thompson, J. A. and Boettinger, J. L. (2011). Digital soil mapping and modeling at continental scales: Finding solutions for global

- issues. *Soil Science Society of America Journal*, 75(4), 1201-1213.
- Hengl, T., Toomanian, N., Reuter, H. I. and Malakouti, M. J. (2007). Methods to interpolate soil categorical variables from profile observations: lessons from Iran. *Geoderma*, 140(4), 417-427.
- Iran Meteorological Organization. (2013). Climate Information, *Qazvin synoptic station*: Qazvin, Iran. Available at: <http://www.irimo.ir/eng/index.php>.
- Jafari, A., Finke, P. A., Vande Wauw, J., Ayoubi, S. and Khademi, H. (2012). Spatial prediction of USDA-great soil groups in the arid Zarand region, Iran: comparing logistic regression approaches to predict diagnostic horizons and soil types. *European Journal of Soil Science*, 63(2), 284-298.
- Jenny, H. (1994) *Factors of soil formation*: a system of quantitative pedology. Courier Corporation.
- Khamoshi, S.E, Sarmadian, F and Keshavarzi A (2019). Digital Soil Mapping Using Random Forests Model in Abyek, Qazvin Province. *Soil Research Journal*. No 3. P 394-403.
- Lacoste, M., Lemerrier, B. and Walter, C. (2011). Regional mapping of soil parent material by machine learning based on point data. *Geomorphology*, 133(1-2), 90-99.
- Lagacherie, P. (1992) Formalisation des lois de distribution des sols pour automatiser la cartographie pedologique a partir d'un secteur pris comme reference: cas de la petite region naturelle Moyenne Vallee de l'Hérault.
- Landis, J. R. and Koch, G. G. (1977) *An application of hierarchical kappa-type statistics in the assessment of majority agreement among multiple observers*. *Biometrics*, 363-374.
- Levi, M. R. and Rasmussen, C. (2014). Covariate selection with iterative principal component analysis for predicting physical soil properties. *Geoderma*, 219, 46-57.
- Mirakzehi, K., Pahlavan-Rad, M. R., Shahriari, A. and Bameri, A. (2018). Digital soil mapping of deltaic soils: a case of study from Hirmand (Helmand) river delta. *Geoderma*, 313, 233-240.
- Mosleh, Z., Salehi, M. H., Jafari, A., Borujeni, I. E. and Mehnatkesh, A. (2017). Identifying sources of soil classes variations with digital soil mapping approaches in the Shahrekord plain, Iran. *Environmental earth sciences*, 76(21), 748.
- Mosleh, Z., Salehi, M. H., Jafari, A., Borujeni, I. E. and Mehnatkesh, A. (2016). The effectiveness of digital soil mapping to predict soil properties over low-relief areas. *Environmental monitoring and assessment*, 188(3), 195.
- Mousavi, S. R., Sarmadian, F., Alijani, Z. and Taati, A. (2017). Land suitability evaluation for irrigating wheat by geopedological approach and geographic information system: A case study of Qazvin plain, Iran. *Eurasian Journal of Soil Science*, 6(3), 275.
- Nelson RE (1982) Carbonate and gypsum. In: Page AL (ed) *Methods of soil analysis*. American Society of Agronomy, Madison, pp 181-197.
- Olaya, V. I. C. T. O. R. (2004). *A gentle introduction to SAGA GIS*. The SAGA User Group eV, Gottingen, Germany, 208.
- Rad, M. R. P., Khormali, F., Tomanian, N., Kiani, F. and Kamli, B. (2015). Digital soil mapping using Random Forest model in Golestan province. *Water and soil conservation Journal's*. 73-93.
- Rad, M. R. P., Khormali, F., Toomanian, N., Brungard, C. W., Kiani, F., Komaki, C. B. and Bogaert, P. (2016). Legacy soil maps as a covariate in digital soil mapping: a case study from Northern Iran. *Geoderma*, 279, 141-148.
- Rad, M. R. P., Toomanian, N., Khormali, F., Brungard, C. W., Komaki, C. B. and Bogaert, P. (2014). Updating soil survey maps using random forest and conditioned Latin hypercube sampling in the loess derived soils of northern Iran. *Geoderma*, 232, 97-106.
- Rasouli, A. A. (2008) *Principles of Applied Remote Sensing with Emphasis on Satellite Image Processing*. Presses University of Tabriz.
- Schloeder, C. A., Zimmerman, N. E. and Jacobs, M. J. (2001). Comparison of methods for interpolating soil properties using limited data. *Soil Science Society of America Journal*, 65(2), 470-479.
- Schoeneberger, P.J., Wysocki, D.A. and Benham, E.C. (2012) *Soil Survey Staff. Field book for describing and sampling soils*, 3rd version. Natural Resources Conservation Service. National Soil Survey Center, Lincoln.
- Soil Survey Staff. (2014) *Keys to soil taxonomy*. 12th edn. US DANatural Resources Conservation Service, Washington, DC
- Sreenivas, K., Dadhwal, V. K., Kumar, S., Harsha, G. S., Mitran, T., Sujatha, G., and Ravisankar, T. (2016). Digital mapping of soil organic and inorganic carbon status in India. *Geoderma*, 269, 160-173.
- Sumner, M. E. and Miller, W. P. (1996). Cation exchange capacity and exchange coefficients. *Methods of soil analysis part 3—chemical methods, (methodsofsoilan3)*, 1201-1229.
- Taghizadeh-Mehrjardi, R., Nabiollahi, K., Minasny, B. and Triantafyllis, J. (2015). Comparing data mining classifiers to predict spatial distribution of USDA-family soil groups in Baneh region, Iran. *Geoderma*, 253, 67-77.
- Tesfa, T. K., Tarboton, D. G., Chandler, D. G. and McNamara, J. P. (2009). Modeling soil depth from topographic and land cover attributes. *Water Resources Research*, 45(10).
- Thomas, P. J., Baker, J. C., Zelazny, L. W. and Hatch, D. R. (2000). Relationship of map unit variability to shrink-swell indicators. *Soil Science Society of America Journal*, 64(1), 262-268.
- U.S. Geology Survey. (2014). *Geology.com/news/2010/free-lansatimages-from-USGS-2*. <http://glovis.usgs.gov>.
- Van Wambeke, A. R. (2000). *The Newhall Simulation Model for estimating soil moisture and temperature regimes*. Department of Crop and Soil Sciences. Cornell University, Ithaca, NY. USA.
- Walkley, A. and Black, I. A. (1934) *An examination of the Degtjareff method for determining soil organic matter, and a proposed modification of the chromic acid titration method*. *Soil science*, 37(1), 29-38.
- Yang, L., Jiao, Y., Fahmy, S., Zhu, A., Hann, S., Burt, J. E., and Qi, F. (2011). Updating conventional soil maps through digital soil mapping. *Soil Science Society of America Journal*, 75(3), 1044-1053.

Yemefack, M., Rossiter, D. G. and Njomgang, R. (2005). Multi-scale characterization of soil variability within an agricultural landscape mosaic system in southern Cameroon. *Geoderma*, 125(1-2), 117-143.

Zeraatpisheh, M., Ayoubi, S., Jafari, A. and Finke, P. (2017). Comparing the efficiency of digital and

conventional soil mapping to predict soil types in a semi-arid region in Iran. *Geomorphology*, 285, 186-204.

Zinck, J. A. (1988) *Physiography and soils*, ITC soil survey lecture notes. International Institute for Aerospace Survey and Earth Sciences, Enschede, 7.